

PRAVILNA IN VARNA UPORABA ZDRAVIL

LEKARNA LJUBLJANA

zvesta vašemu zdravju

Katja Zibelnik, mag. farm.,
Lekarna Ljubljana

Zdravilo je vsaka snov ali kombinacija snovi, ki so predstavljene z lastnostmi za zdravljenje ali preprečevanje bolezni pri ljudeh ali živalih. Ločimo zdravila na recept in zdravila brez recepta. Zdravilo, ki ga predpiše zdravnik, je namenjeno posamezni osebi z določeno boleznijo. O uporabi zdravila brez recepta se je treba posvetovati s farmacevtom v lekarni.

Kaj je treba vedeti o zdravilu?

- Kako se zdravilo imenuje in zakaj ga uporabljate?
- Kako morate jemati zdravilo (glede na hrano/pijačo)?
- Kdaj ter kako dolgo morate zdravilo uporabljati (po potrebi/redno)?
- Ali lahko med jemanjem zdravila upravljate vozila ali stroje?
- Kateri so neželeni učinki in tveganja ob uporabi zdravila in kako ravnati, če se pojavijo?
- Kako morate shranjevati zdravilo?
- Kako ravnati z odpadnimi zdravili?

Pravilna uporaba zdravil

Zdravilo je treba uporabljati skladno z navodili zdravnika in/ali farmacevta. Priporočljivo je, da pred uporabo preberete navodilo za uporabo.

Prisotnost hrane lahko vpliva na delovanje zdravila. Če proizvajalec ne določi drugače, pomeni:

- jemanje zdravila NA TEŠČE – zjutraj eno uro pred zajtrkom,
- jemanje zdravila NA PRAZEN ŽELODEC – eno uro pred jedjo ali dve uri po jedi,
- jemanje zdravila S HRANO – tik pred jedjo, med jedjo ali po jedi.

Zdravilo naj bo vedno natančno odmerjeno. Upoštevajte naslednje:

- tablete in kapsule zaužijte praviloma z 2 dl vode stoje ali sede,
- tablet ne delite in ne drobite, razen če imajo zarezo,
- kapsul ne odpirajte, razen če to dovoljuje proizvajalec,
- pri uporabi zdravil v tekočem agregatnem stanju uporabljajte odmerne žličke, merice, kapalke,
- sirupe, pršila ter kapljice v obliki suspenzij pred uporabo obvezno dobro pretresite.

Priporočamo tudi, da:

- vodite seznam uporabljenih zdravil (t. i. "Osebna kartica zdravil"),
- obiskujete izbrano lekarno,
- starši in skrbniki pri uporabi zdravil pomagajo otrokom ter starejšim,
- zaupate le verodostojnim informacijam o zdravilih.

Zdravila in prometna varnost

Nekatera zdravila lahko zmanjšajo psihofizične sposobnosti posameznika, kar vpliva na njegovo sposobnost upravljanja vozil ali strojev. Glede na jakost vpliva ločimo zdravila, za katera velja:

- absolutna prepoved (▲ upravljanje vozil in delo s stroji je povsem prepovedano),
- relativna prepoved (△ upravljanje vozil in delo s stroji je relativno prepovedano; vpliv zdravila je treba oceniti za vsakega posameznika posebej).

Posebna opozorila

- Kljub temu da zdravilo pravilno uporabljate, se lahko pojavijo neželeni učinki.
- Nekatera zdravilna učinkovina lahko v določenih primerih povzročijo nastanek alergij in preobčutljivostnih reakcij, nekatere pa fotoobčutljivost kože.
- Ob jemanju več zdravil hkrati lahko prihaja do medsebojnega delovanja zdravil (t. i. interakcij). Interakcije lahko nastopijo tudi ob uživanju določene hrane/pijače in jemanju zdravil ali ob sočasni uporabi zdravilnih rastlin in drugih zdravil.

Shranjevanje zdravil

Zdravila vedno shranjujemo v originalni ovojnini skupaj z navodilom za uporabo: praviloma pri temperaturi do 25 °C, zaščitena pred vlago in svetlobo; nekatera zdravila pa v skladu z navodili proizvajalca v hladilniku pri temperaturi od 2 do 8 °C oziroma pri temperaturi od 8 do 15 °C.

Vsa zdravila shranjujemo nedosegljiva otrokom.

Kako ravnati z odpadnimi zdravili?

Vsako zdravilo ima na obojnini naveden rok uporabnosti, običajno mesec in leto. Pri nekaterih zdravilih je treba upoštevati rok uporabnosti po prvem odprtju (kapljice in mazila za oči, sirupi itd.).

Zdravila po preteku roka uporabnosti in tista, ki jih ne potrebujemo več in jih nameravamo odvreči, imenujemo odpadna zdravila. Odpadna zdravila so nevarni odpadki, zato morajo biti strokovno uničena. Oddajo se lahko v posebne zabojnike v lekarnah, zbirnih centrih komunalnih podjetij ter zbiralcem odpadnih zdravil ob kampanjah.

